

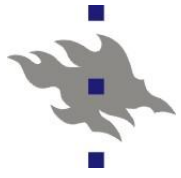
HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

SOLMUTYÖSKENTELEY JA ORGANISAATIOIDEN RAJOJA YLI TTÄVÄ YHTEISTYÖ

**Kehittämissyksikköverkoston kokoontuminen
8.10.2007 klo 10-16, STAKES**

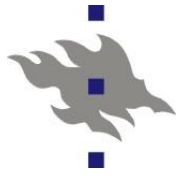
Hannele Kerosuo
Tutkijatohtori

**Toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikkö
Kasvatustieteen laitos
Käyttäytymistieteellinen tiedekunta**

Esityksen sisältö:

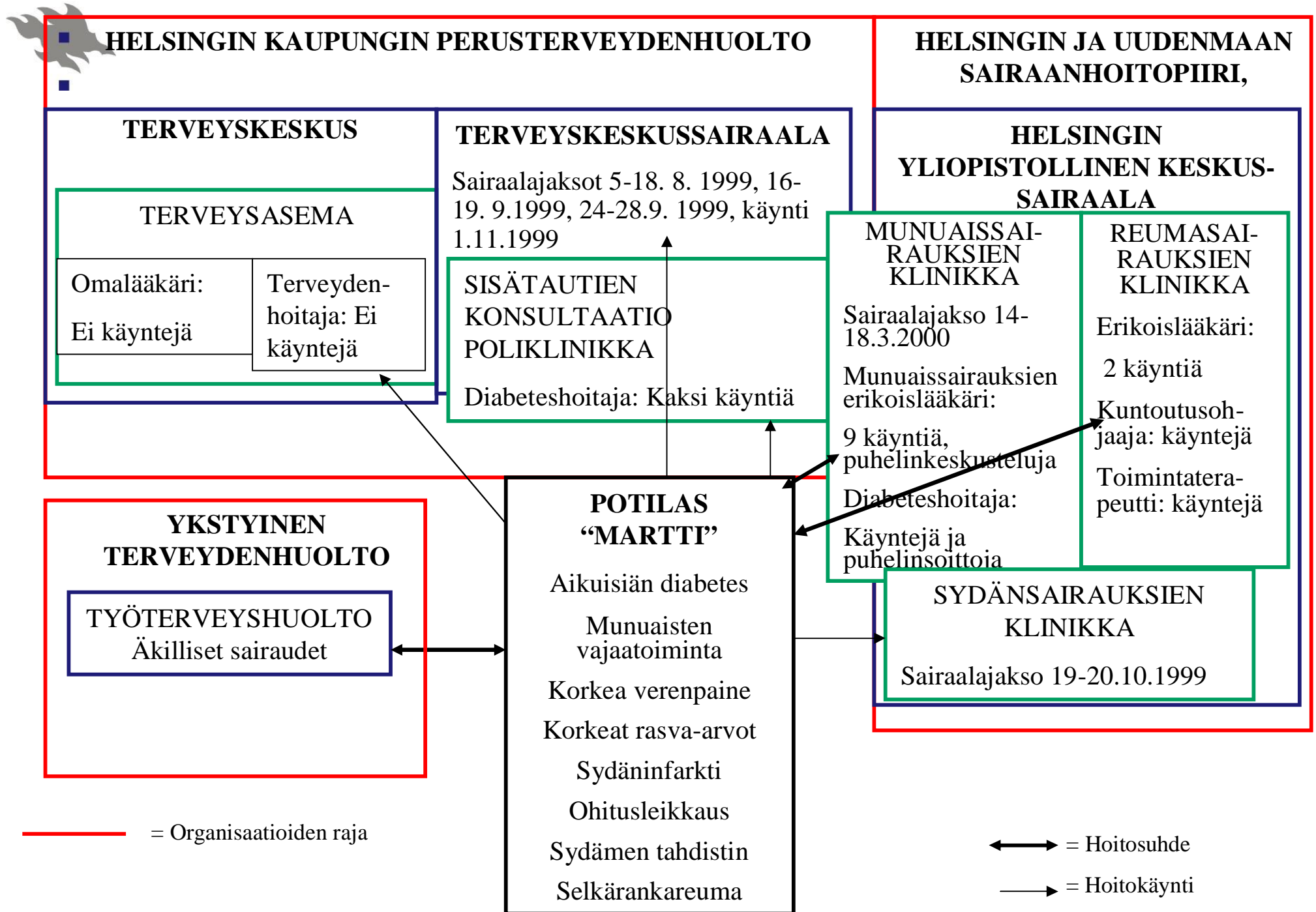
- 1 Organisaatorajat ylittävä yhteistyö palvelujen kehittämishaasteena sosiaali- ja terveystoimessa**
- 2 Rajat ja niiden ylittäminen montaa sairautta sairastavan potilaan hoidossa**
- 3 Solmu, verkko ja yhteiskehittely - määrittelyä**
- 4 Neuvottelevan, rajoja ylittävän solmutyöskentelyn kehittäminen terveydenhuollossa**
- 5 Kehittäminen verkostomaisessa rakenteessa**

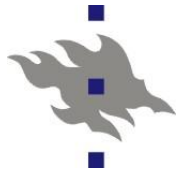

1 Organisaatorajat ylittävä yhteistyö palvelujen kehittämishaasteena sosiaali- ja terveystoimessa

- Työn ja organisaatioiden lisääntyvä monimutkaisuus palvelujen tuottamisen haasteena (Plsek & Greenhalg, 2001)
- Integraatio ja keskinäinen riippuvuus organisaatorajoja ylittävän yhteistyön käynnistäjänä (Fenton & Petticrew, 2000)
- Organisaatioiden toiminnan kaksoishaaste:
 - > Organisaatiot ovat samanaikaisesti sekä muodollisia rakenteita että epävirallisia sosiaalisia prosesseja tuottaessaan palveluja
 - > Toiminnan kohteen tärkeys rajoja ylittävissä yhteistyöverkostoissa (Engeström, 2004)

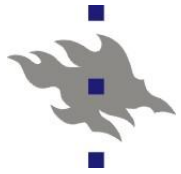
2 Rajat ja niiden ylittäminen montaa sairautta sairastavan potilaan hoidossa

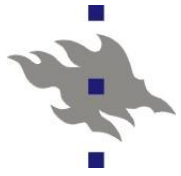
MONTAA SAI RAUTTA SAIRASTAVAN POTILAAN HOITO

- Hoito toteutuu muodollisissa, toisistaan erillisissä rakenteissa
- Keskinäistä yhteydenpitoa vähän
 - > hoidon epävarmuus ja epäluotettavuus potilaan näkökulmasta, 'luukuttaminen'
 - > tiedonkulun katkokset ja vastuauukot tavallisia montaa sairautta sairastavien potilaiden hoidossa (N=26)
- Potilaiden hoito on erilaisten organisatoristen, ammatillisten ja käytäntörajojen pirstomaa

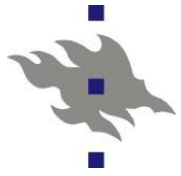
RAJAN MÄÄRITELMÄ

Rajat ovat toiminnan sisäisiä tai eri toimintojen välisiä suhteellisen vakiintuneita erotteluja ja eroja, mitkä ovat muodostuneet aikojen kuluessa ryhmien tai yksittäisten toimijoiden toimesta heidän osallistuessaan toimintaan näillä rajoilla (Kerosuo, 2006: 4)

TERVEYDENHUOLLON RAJATYYPI T

- 1. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen raja**
- 2. Erikoisalojen väliset rajat**
- 3. Raja 'minun' ja 'toisen' asiantuntijan suvereniteetin välillä**
- 4. Potilaan ja asiantuntijan välinen raja**

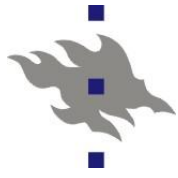
3 Solmu, verkko, yhteiskehittely - määrittelyä (Engeström, 2004)

- **Solmu** eri toimintojen edustajien samaan kohteeseen suuntautunut suunnittelu- ja ongelmanratkaisu ponnistus, joka sisältää rajanylityksiä ja jossa mikään osapuoli ei ole kiinteästi määräävässä ja kontrolloivassa asemassa
- **Verkko tai verkosto** on moniorganisatorisessa kentässä tai maastossa vaikuttavien toimintojen suhteellisen vakiintuneiden keskinäisten yhteyksien muodostama kokonaisuus
- **Yhteiskehittely** on monen eri tuottajan valmistama moniaineksinen tuote- ja palvelukokonaisuus, jossa on sekä vakiokomponenttejä että (yhdessä asiakkaan kanssa) räätälöitäviä osia

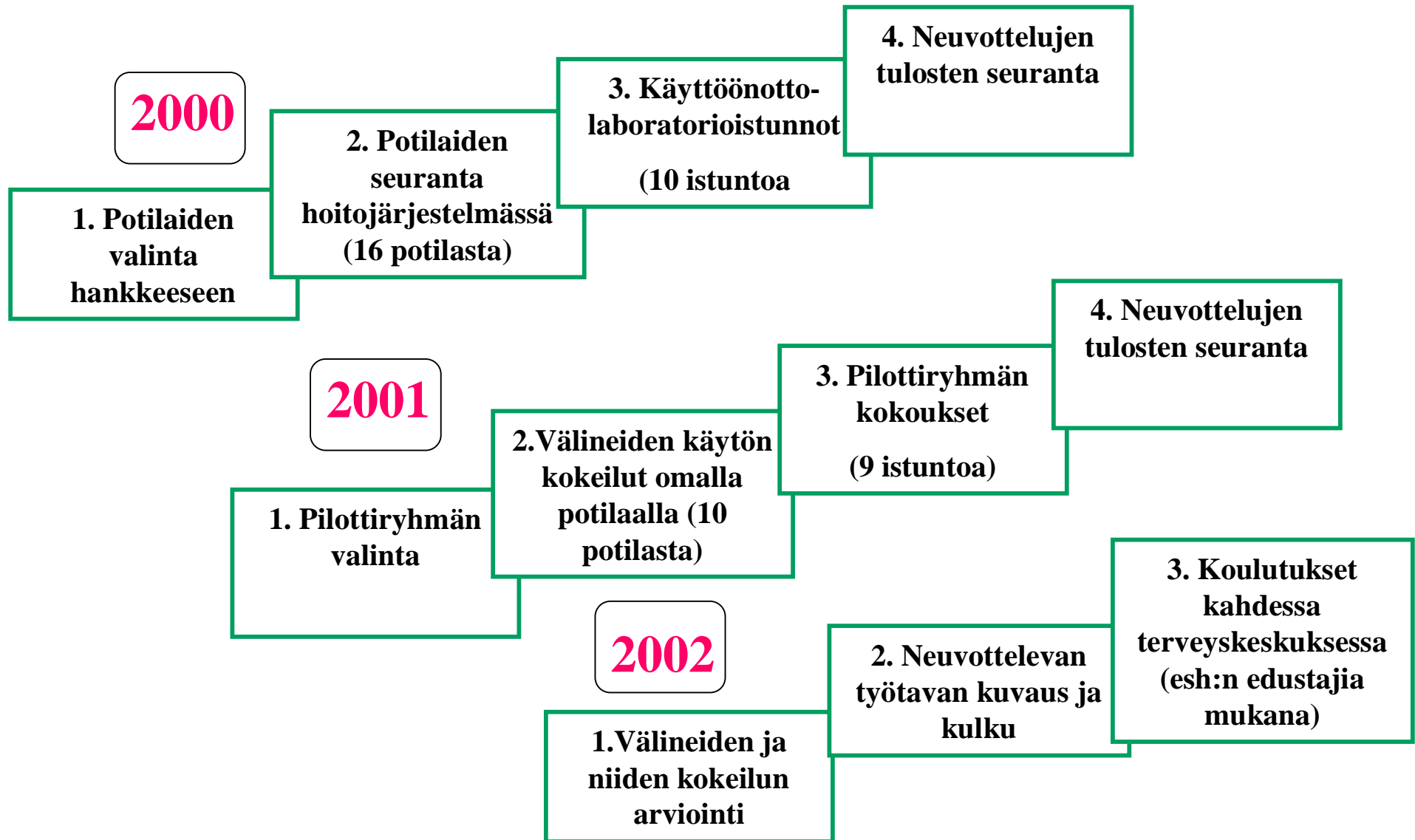
- 4 Neuvottelevan solmutyöskentelyn
- kehittäminen terveydenhuollossa 2000-2002
-

Solmutyöskentelyssä asiakkaan hoidossa tarvittavat osapuolet pystyvät kytkemään toimintansa yhteen ja jälleen eriytymään tilanteen vaatimusten mukaan (Engeström,2004)

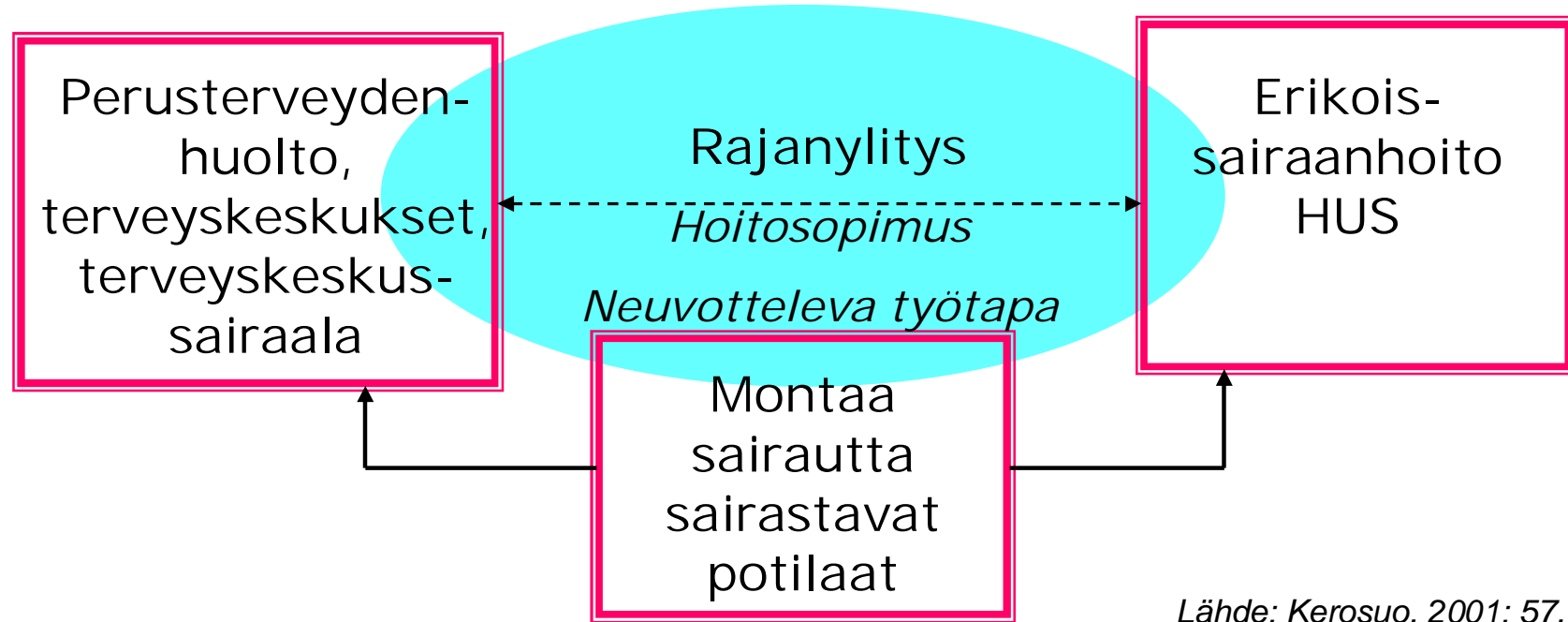

Neuvottelevan solmutyöskentelyn kehittämisen vaiheet

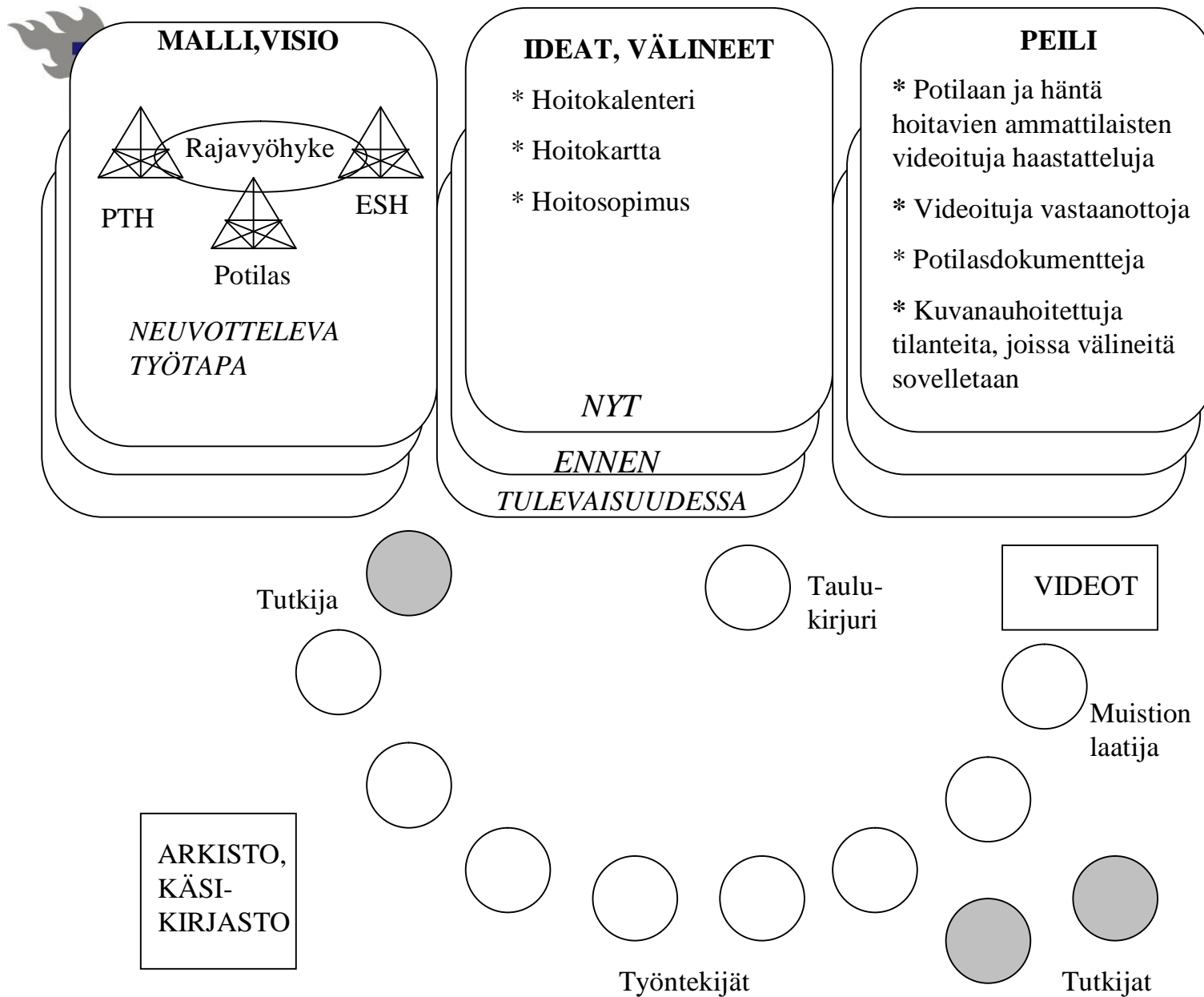
Rajavyöhyke toiminnan kehittämisen maastona terveydenhuollon hankkeessa

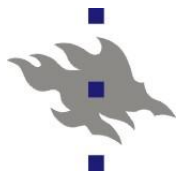
Lähde: Kerosuo, 2001: 57.
Tekijän uudelleen muokkaama

- Rajavyöhyke on toimintojen välinen alue, jolla aktiivista vuorovaiktuusta, neuvotteluja ja vaihtoa yhteisten kohteiden muodostamiseksi
- Rajanylitys on monivaiheinen, ajallisesti ja paikallisesti toteutunut tekojen sarja
- Yhteiskehittely jatkuvaa rajoihin törmäämistä, rajojen muodostamista ja ylittämistä (Kerosuo 2003)

RAJANYLITYSLABORATORIO NEUVOTTELEVAN SOLMUTYÖSKENTELYN KEHITTÄMISEN MENETELMÄNÄ

1. Potilaiden hoidon seuranta hoitojärjestelmässä, istuntojen valmistelu (16 potilasta)
2. Käyttöönottolaboratorioistunnot (10 istuntoa)
3. Pilottiryhmän jäsenten välineiden käytön kokeilut omalla potilaalla (10 potilasta)
4. Pilottiryhmän kokoukset (11 istuntoa)
5. Neuvottelujen tulosten seuranta

AUKOT JA HÄIRIÖT

TK-LÄÄKÄRI : Siis tosiaankin vuodesta 93 oon häntä nähny silloin tällöin.

ERIKOISLÄÄKÄRI: Joo.

TK-LÄÄKÄRI : Ett tota - ja kun mä puhuin hänen omalääkärinsä kanssa, ni hänkin oli sitä mieltä, ett hoito periaatteessa on erikoissairaanhoidossa.

ERIKOISLÄÄKÄRI: Joo, ja meillä on taas esimerkiks sen viimeisen epikriisin loppusanat, että jatkossa kontrollit terveyskeskuksessa, jossa panostettava diabeteksen hoitoon, libidikontrolleihin,

TK-LÄÄKÄRI: Joo.

ERIKOISLÄÄKÄRI: tarpeen mukaan diureetin kevennys --- ja niin edelleen, plaap plaa. Mutt ett meill ei oo sovittu mitään jatkoja tässä vaiheessa.

TK-LÄÄKÄRI: Joo. Ett sillä lailla, kun mä näitä katoin, ni ensiks tuli ihan semmonen tosiaankin mieleen, että kyllhän tää on semmonen, johon olis pitäny hirveesti panostaa täällä. Mutt (...) mun on hirveen vaikee nyt siitä mitään sanoa, kun mä en oo itse tosiaankaan hoitanu häntä.

ERIKOISLÄÄKÄRI HUS : Joo.

TK-LÄÄKÄRI: Ett tota - mutt ett mitä mä nyt tenttasin tosiaankin nyt hoitajia, ni hoitajat sanoo, että siis ongelma on se, että hän ei suostu kaikkien lääkäreiden hoidettavaks ja hän menee, siis hän menee sinne minne hän haluaa. (8.11.2001)

HOITOKALENTERI

N. -36

NIVELREUMA -67

**ERIKOISSAIRAANHOIDON SAIRAALA USEITA
REUMAORTOPEDISIA TOIMENPITEITÄ MM.
RANNEARTRODEESIT JA VAS. LONKAN
ARTROPLASTIA**

VERENPAINETAUTI -97

HOITO JA SEURANTA OMALLA T.A.:LLA

TAJUNNANMENETYSKOHTAUS 25.6.

ERIKOISSAIRAANHOIDON KLINIKKA 2000

**OSTEOPOROOTTINEN
NIKAMAMURTUMA**

ERIKOISSAIRAANHOIDON SAIRAALA 25-6--

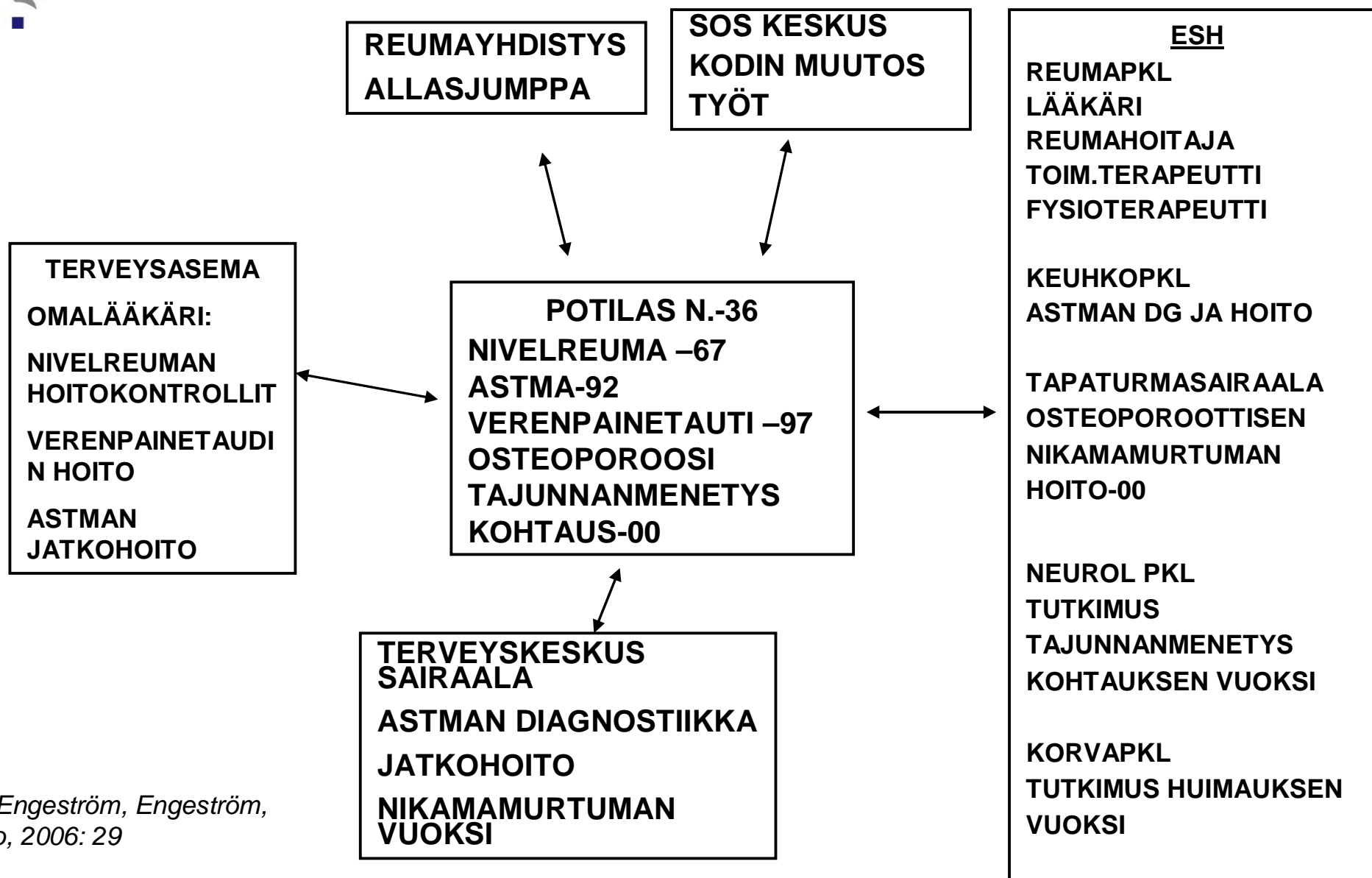
ASTMA

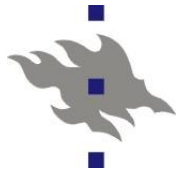

**TERVEYSKESKUSSAIRAALA,
ERIKOISSAIRAANHOIDON KLINIKKA,
JATKOHOITO OMALLA TA:LLA**

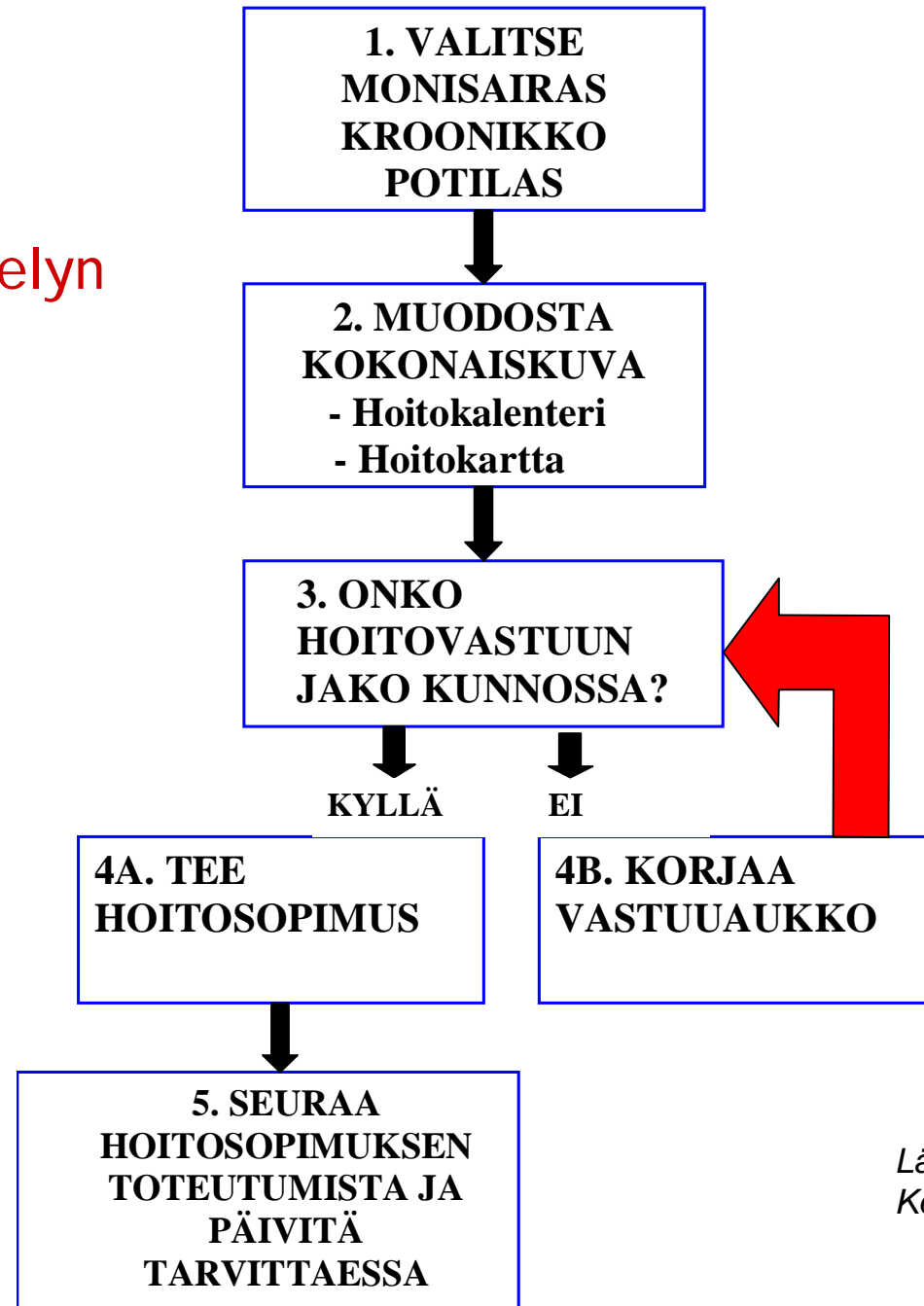

POTILAAN HOITOKARTTA

Neuvottelevan solmutyöskentelyn malli

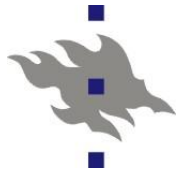

*Lähde: Engeström, Engeström,
Kerosuo, 2006: 20*

Kehittäminen verkostomaisessa rakenteessa

- Kehittämisen kaksoishaaste:
 - > Kehittämistoiminnan ja kehitettävän toiminnan samanaikainen kehittäminen
- Kohde ja motiivi kehittämistä käynnistävänä tekijänä
- Kehittämistoiminnassa omat kohteensa ja välineensä
- Kehittämistoiminta on prosessi

LÄHTEITÄ

Kerosuo, H. (2006). Boundaries in Action. An Activity-theoretical Study of Development, Learning and Change in Health Care for Patients with Multiple and Chronic Illnesses. Helsinki: Helsinki University Press

Kerosuo, H. (2006). Rajat toiminnassa – Toiminnan teoreettinen tutkimus kehittämisestä, oppimisesta ja muutoksesta montaa pitkäaikaissairautta sairastavien potilaiden hoidossa. *Konsepti-toimintakonseptin uudistajien verkkolehti*, 3(2)

www.muutoslaboratorio.fi/konsepti